Ilmastovuosikertomus 2025

Liikenne- ja viestintävaliokunta 18.9.2025

JYRI SEPPÄLÄ, Ilmastopaneelin puheenjohtaja
Tutkimusprofessori, Suomen ympäristökeskus

SUOMEN
ILMASTOPANEELI

Tilannekuva ei ole rohkaiseva

- Suomen nettopäästöt eivät ole vähentyneet yli 30 vuoteen, vaikka fossiilisia päästöjä on vähennetty mallikkaasti

- Nykykehityksellä:
  1. Ilmastolain kansalliset 60 % (v. 2030) ja 80 % (v. 2040) päästövähennystavoitteet saavutetaan, jos teknologiset hiilinielut toteutuvat (toteutuminen epävarmaa)
  2. EU:n LULUCF-asetuksen velvoite kaudella 2021–2025 ylittyy huomattavasti, myöskään kauden 2026-2030 velvoitetta ei saavuteta
  3. EU:n taakanjakosektorin tavoite –50 % vuoteen 2030 mennessä on vaarantunut
  4. Ilmastolain kansallista hiilineutraaliustavoitetta 2035 ei saavuteta maankäyttösektorin riittämättömien toimien vuoksi

Taakanjakosektorin haasteet

- Taakanjakosektorin kumulatiivisessa päästökehityksessä on epävarmuuksia ilman maankäyttösektorin vaikutustakin eikä nykyisillä toimilla päästä vuoden 2030 EU-velvoitteen tavoitteeseen
  - Maankäyttösektorin tilanteen vaikutusta taakanjakosektorin lopputulokseen on käsitelty ilmastovuosikertomuksessa puutteellisesti
  - Kumulatiivisten päästöjen arvioinnin lopputulos kääntynee vajeeksi

- Tieliikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde (35 % sektorin päästöistä)
  - Liikenteelle on asetettu sektorikohtainen tavoite päästöjen puolittamisesta vuoden 2005 tasosta vuonna 2030 Fossiilittoman liikenteen tiekartassa, joka on osa Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. Mikäli tavoitteeseen ei päästä, voi siitä seurata Suomelle jopa noin 80 M€ tulonmenetys EU:n elpymisvälineeseen kuuluvassa rahoituksessa.

Tieliikenteen päästövähennyksiä kiritettävä

- Tieliikenteen päästötavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan liikennesuoritteeseen, autokantaan ja käyttövoimiin liittyviä toimenpiteitä
- Uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä on heikennetty jakeluvelvoitetta alentamalla, uusiutuvan liikennesähkön sisällyttämisellä, joustoja lisäämällä ja siten päästöjä kasvattamalla
- Sähköistyminen ei ole edennyt riittävän nopeasti
  - Täyssähköautoja tarvitaan noin 700 000 kpl
  - Heikennyksiä tehty lisää: polttoaineveron alennus (lausunnoilla), sähköautojen ja lataushybridien ajoneuvoveron korotus
  - Raskaan liikenteen sähköistymistä olisi edistettävä jakeluinfraa parantamalla, hankintatuilla sekä poistamalla biokaasu jakeluvelvoitteesta
- Johdonmukaisen liikennepoliittisen päätöksenteon mahdollistamiseksi liikennesuoritteesta tulee muodostaa yhtenäinen näkemys ja sitoutuminen tavoitteen toteutumiseen (vrt. KAISU2 ja Liikenne 12 -suunnitelma)
  - Joukkoliikennetuet sekä kävelyn ja pyöräilyn investointituet on toimeenpantu tavoitetasoa huomattavasti pienemmillä summilla → ei voida luottaa siihen, että henkilöautosuorite ei 2020-luvulla kasva

Mitä paremmin ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa onnistutaan, sitä vähemmän kustannuksia sekä haittaa ihmisille ja luonnolle

- Ilmastonmuutos etenee nopeasti ja sen vaikutukset näkyvät Suomessakin jo nyt
  - Sopeutumissuunnitelman eri teemojen tavoitteiden tilan läpikäymisen lisäksi tarvitaan selkeämpää yhteenvetoa nykyisestä tilanteesta
- Toimimattomuuden kustannukset tulevat kalliiksi
  - Toimimattomuuden kustannukset EU-velvoitteiden näkökulmasta jätetään käsittelemättä, jatkossa oltava oleellinen osa itse vuosikertomusta
  - Onnistuneet päästövähennykset loisivat Suomelle vahvan lähtökohdan siirtyä kohti vuoden 2040 tiukempia tavoitteita
- Suomen ja EU:n etu on saada myös muut torjumaan ilmastonmuutosta
- Politiikkajohdonmukaisuus on ilmastopolitiikan uskottavuuden, kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden edellytys

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ
jyri.seppala@syke.fi

SUOMEN ILMASTOPANEELI
info@ilmastopaneeli.fi